

Instrumentalul singular în *-em* apare în graiurile slovace de răsărit și de apus<sup>1</sup>.

Ținând seama de faptul că în graiurile slovace de tip răsăritean din Dlhá Lúka (Bardejov)<sup>2</sup> și din împrejurimile localității Zborov<sup>3</sup> instrumentalul singular al substantivelor masculine, indiferent de tema lor, are în mod consecvent terminația *-em*, că prin urmare această formă apare de regulă pe un teritoriu relativ mare al regiunii Šariš<sup>4</sup>, considerăm existența ei în graiul cercetat de noi drept o trăsătură a dialectului slovac răsăritean.

Spre deosebire de graiurile slovace răsăritene<sup>5</sup>, în graiul studiat, substantivele masculine înșuflețite de tipul *učil'el'*, *gazda* au la nominativ plural terminațiile: *-a*, *-ia*, *-ovia*, caracteristice dialectului slovac central<sup>6</sup>: *učil'el'a* „învățători”; *brat'a otcovi* „frații tatălui” M.H.; *matkini brat'a* „frații mamei” M.H., Z.B.; *fšetci d'e d'inčanja su dobri gazdovia* „toți sătenii sînt buni gospodari”; *stari otcovia* „bunicii”; *sme boli traja sinovia* „am fost trei fii” M.H.

Aceste terminații apar și în graiul slovac din Borumlaca și Vărzari (jud. Sălaj)<sup>7</sup> unde constituie tot o particularitate slovacă de tip central.

Terminația *-ox*, caracteristică graiurilor slovace de răsărit<sup>8</sup> apare la genitivul, acuzativul și locativul plural al substantivelor masculine înșuflețite și la cele neînșuflețite, cu excepția acuzativului: *od dobrix xlapcox* „de la băieții buni”; *mal'i sed'em sinox* „au avut șapte fii”; *ja som mojix rod'ičox* „înașol tam de som nexal” „eu nu mi-am găsit părinții acolo unde i-am lăsat”; *hod'il do psiox* „a aruncat în ciini”; *zabil psiox* „a omorît ciinii” M.H.; *mam trox xlapcox* „am trei băieți” Z.B.; *vid'im xlapcox* „văd băieții” M.H., Z.B.; *do dvorox* „în curții”; *z vrxu stromox* „din vîrfurile pomilor”; *do sudox* „în butoaie” M.H.; *do mexox* „în saci”; *l'ist'a dubox* „frunzele stejarilor”; *oblok susedovix domox* „ferestra caselor vecine” Z.B.; *o xlapcox* „despre băieți”; *o bratox* „despre frați” M.H., Z.B.

Alături de terminația *-ox*, la locativul plural al substantivelor masculine neînșuflețite apare sporadic și *-ax*, caracteristică graiurilor slovace centrale de sud<sup>9</sup>: *na vraxax* „pe munți”; *na pasienkax* „pe pășuni” Z.B.

<sup>1</sup> Referitor la răspîndirea acestei desinențe în dialectele slovace de apus și de răsărit vezi J. Stanislav, *op. cit.*, II, p. 55; V. Vážný, *op. cit.*, p. 235 și harta nr. 24.

<sup>2</sup> F. Buffa, *op. cit.*, p. 78—79.

<sup>3</sup> J. Štolc, *op. cit.*, p. 428.

<sup>4</sup> J. Štolc, *op. cit.*, p. 375, 376.

<sup>5</sup> În dialectul slovac de răsărit sînt caracteristice, la nominativul plural al substantivelor masculine înșuflețite, forme de tipul *l'uže*, *sinove*, *gazdove*. Vezi J. Štolc, *op. cit.*, p. 426; F. Buffa, *op. cit.*, p. 14.

<sup>6</sup> V. Vážný, *op. cit.*, p. 261, 268—269 și harta nr. 23; P. Ondrus, *Prehľad slovenskej dialektologie*, Bratislava, 1961, p. 38—39.

<sup>7</sup> Gr. Benedek, *art. cit.*, pag. 233.

<sup>8</sup> J. Stanislav, *op. cit.*, II, p. 72, 82; V. Vážný, *op. cit.*, p. 228, 302 și harta nr. 53. Forme similare de genitiv-locativ plural în *-ox* la substantivele de toate genurile sînt răspîndite și în graiurile slovace de tip răsăritean din nord-estul R. P. Ungare ca și în graiul slovac din Borumlaca și Vărzari (jud. Sălaj). Vezi J. Štolc, *op. cit.*, p. 391, 410 și urm.; Gr. Benedek, *art. cit.*, p. 233, 234.

<sup>9</sup> J. Štolc, *op. cit.*, p. 295—296.